

Disputatio medica inauguralis de epilepsia

<https://hdl.handle.net/1874/345202>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE

EPILEPSIA,
QUAM

FAVENTE ARCHIATRO OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

JACOBI VALLAN,

M. D. Praxeos, & Institut. Med. Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, ac Nobilissima
Facultatis MEDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis ritè,
& legitimè consequendis,

Publicæ disquisitioni subjicit

JOHANNES OTTO SCHUMACHER, Bremens.

Ad diem 29. Februarii, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xci.

*Magnificis, Nobilissimis Amplissimis
Prudentissimisque VIRIS*

DOMINIS CONSULIBUS SYNDICIS.

AC

SENATORIBUS

*Florentissima & Libera Imperialis Reipublica
BREMENSIS,*

PATRIÆ PATRIBUS
JUSTITIÆ PATRONIS
LIBERTATIS PROPUGNA-
TORIBUS FAUTORIBUS
AC PROMOTORIBUS SUIS

Summopere Colendis & Venerandis

Hanc Disputationem Inauguralem

Submissè

Dicat, Offert, Consecrat.

JOHANNES OTTO SCHUMACHER.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
EPILEPSIA.

I.

Licet multa ante hac dicta, scripta atque disputata sint, de Epilepsia, attamen Senecæ effatum mihi hîc placet. *Multum egerunt, qui ante nos fuerunt sed non peregerunt, multum adhuc restat operis multumque restabit nec ulli nato post mille secula sperandetur occasio aliquid adhuc adjiciendi, idcirco* animum meum applicavi ad epilepsiam (quantum Deus mihi gratiam Spiritus sui sancti largitus est, tantum proviribus meis) examinandam, sed ut ordine disputatio decurrat, ab Epilepsiae onomatologia exordior, & neglectâ Etymologiâ Homonymiam ac Synonymiam ejus paucis principio expedio.

II.

Ex variis itaque significationibus, quibus in foro Medico vocabulum Epilepsia gaudet, illum nostræ subjecio disquisitioni, quo famosissimam illam in vasionem convulsionem, vel contractionem dictam Epilepsiam denotat.

III.

Hac sub consideratione vox Epilepsia multiplici stipata est vocabulorum Synonymorum catervâ; dicitur enim & morbus caducus, quia ægri derepente cadunt: vel Hercules; quia difficulter curationem admittit; item lunatici; *αδυνισμῆνος*, lues deifica, fonticus, sacer, attonitus stupor, affectus puerilis, quoniam pueritiæ tempore sævit & ferè semper

confenescat; comitialis quod in comitiis & hominum frequentia maximè ægros corripiat, Germ. vocatur *die Fallende Sucht*. Et hæc de onomatologia sufficiant, cum Medicus non verbis sed herbis suo satis faciat officio.

I V.

Quod spectat Pragmatologiam Epilepsiæ, eam definitio; causæ, Symptomata, signa, subjectum; Differentiæ, curæ ac Præservatio ejus absolvent.

V.

Definitionem sisto talem: Epilepsia est subitanea ægri interram prostratio cum vehementi partium externarum concussione vel internarum contractione sensuum externorum & internorum læsione post aliquot dies, menses vel annos revertens diversas verò easque indefinitas hinc tragædias inducit.

V I.

Quo ad differentiam, nunc enim malum est hæreditarium, nunc Idiopathicum, nunc sympatheticum, vel fortis vel levis periodica & inordinata. Quatenus causa mali nunc in cerebro, nunc in aliis hæret partibus, exempli gratia ventriculo, hepate, utero, liene, vel in aliquibus aliis partibus solidis.

V I I.

Primaria ergo Epilepsiæ differentia & quidem meritò desumitur ab ipsius affectûs vehementiâ majori, vel minori; unde majus quoque vel minus naturali hominis vitæ, ejusve beatitudini periculum imminet.

V I I I.

Proxima, & hæc quoque magni in medicinâ faciendâ momenti differentia petitur à loco primario affecto, & foco materiæ Epilepticæ insultum excitantis unde quando in ipso cerebro aut capite fomes ille contineri creditur Idiopathica dicitur illa Epilepsia. Sin extra caput alibi coacervetur & generetur idem fomes atque inde per intervalla deferatur ad cerebrum, atque paraxismum exciter Epilepticum Sympathica & per consensum facta vocatur illa Epilepsia.

I X.

Natales præsentis morbi sunt hujusmodi, usus alimentorum viscidorum tenaciorum parum spirituum olei & salium volatiliū habentium. His sanguis fit tenax & acris & tunc graves parit obstructiones, ut in fæminis quibus menstrua non respondent, & sanguis *ibidem stagnans* fit acris & acidus, tunc lege sanguinis circulationis per arteriam magnam ad cerebrum defertur ejus canales & nervosās fibras tam confuse irritat, ut spiritus tam subitò determentur, ita ut in loco unius muscoli omnes totius corporis huc vel illuc pellantur & convulsiones excitentur, ut fiant excretiones seminis, urinæ, stercoris & spuma oris, clamores, hūc referuntur crassæ tenuisque meningis symptomata, humor acris in cerebri cavitatibus, calculi, ossa, vermes, tumores, terrores.

X.

Dico omnem spiritum animaleū è cerebro in nervos musculosque propelli, nihilque aut admodum parum in levioribus scilicet paroxisimis incerebro morari: hujus rei ratio est, quod objecta externa nullam impressionem in cerebro faciant, aut menti saltem non deferantur, quod in Epilepsia spiritus animales deficient, eundem verò in nervos insigni impetu ruere probant inconditi vehementesque motus.

X I.

Statuo itaque esse vel in vel extra cerebrum fermentum vel particulas quasdam viscidas, acidas corrosivas, acres scindentes, spiritu animali immixtas, quæ tubulos nervosos vellicant irritantque. Hoc dum fit non possunt non spiritus tubulis cerebri contenti in motum rapi, cumque pari qua è cerebro turbantur alacritate novi subsequi nequeant, tubi illi concidunt atque adeo angustantur, ut novis in eos se insinuandi omnis aditus illico intercludatur, cæteris interim fulminis instar fugam arripientibus.

X I I.

Focus seu subjectum hujus morbi potest esse, & non immerito etiam omnis pars solida præter dictas §. VI.

XIII.

Nec silentio involvenda Epilepsia infantum tempore dentitionis ex tertiæ & septimæ (juxta opinionem neotericorum) conjugationis nervorum vellicatione & gingivarum inflammatione orta quin & non nunquam à cruditatibus lacte coagulato & acriori aut acidiori reddito & etiam à saccharo hoc malum (uti quotidiana Experientia & ratio dicitur) originem duxisse constat.

XIV.

Epilepsia certo etiam tempore redit, id evenit quod tanto temporis spatio opus sit, antequam sanguis ad eam acrimoniam acidam corrosivam deduci possit, ut iterum ad hanc tragœdiam in corpore humano excitandam sufficiat.

XV.

Audivi de Marito, qui uxorem suam Epilepticam gravissimis veneris amplexibus, gravissimo hoc morbo liberaverit, sed ubi hoc contingit mordicus tenendum tantum salis volatilis debere contineri in semine mariti, ut sal acidum acre & corrosivum in uxoris sanguine oberrans corrigi involvi & domari possit.

XVI.

Sunt inter Medicos haud pauci, qui ad effluvia lunæ confugere solent imprimis cum Experientia teste hujus phasibus auctantare soleant. Etsi verò non diffiteor lunam prodiverso cum cæteris planetis & ipsa terra aspectu aliam atque aliam cum diversis effluviis materiam primi elementi spargere in hac inferiora eandemque sanguinis massæ infusam prodiversa sui figura, diversas tragœdias, calamitates motusque solitos excitare & fermentum aliquod extubulis excutiendo hoc malum producere posse. Nolim foras ubi domi suppetunt hujus variæ, causas accersere.

XVII.

Sed & accidit nonnunquam ut maximè deplorandum Symptoma consequatur insultus Epilepticos, Amentia scilicet aut totalis aut partialis, unde plures videmus, qui ex gravi hoc affectu inciderint

inciderint in Fatuitatem & Dementiam in Apoplexiam aut Hemiplegiam atque Maniam; & ferè omnes animi dotes, internis sensibus se manifestantes multum fuerint debilitatæ, ut & de sensibus externis: Nam fugatis & abactis in nervos spiritibus obstructions oriuntur quæ nisi ocissime novi succedant spiritus & obicem hunc removeant aptæ sunt sensus auferre unde quid aliud quàm totius œconomix excidium expectare licebit.

X V I I I.

Admiratu dignum exemplum nuperrime habuimus & quidem in gravida tempore parturiendi, quæ correpta ab Epilepsia & gravissimis paroxysmis infestata per triduum ferè, adhibitis remediis peperit filium mortuum, tunc spontè evanuerunt paroxysmi, sed adhuc dementia atque hemiplegia laborat.

X I X.

Puerorum Epilepsia non nisi ab hac gradu differt, dividiturque in internam & externam, in illa viscera abdominis in primis mesenterium, ventriculus, & diaphragma convelluntur, in hac externæ quoque partes incalamitatis societatem rapiuntur. Illius causa videtur esse acidum compedibus suis solutum continuaque materiæ primi elementi ratione subtilius & acutius redditum, ut primarum viarum limites transilire, & in ipso œconomix nostræ meditullio funesta sua dramata ludere possit.

X X.

Prælua nec non instantis Epilepsix signa Diagnostica sunt sequentia, caput dolens est, grave, vertiginosum, sæpe auram frigidam sentiunt ascendentem, ab occipite ad capitis verticem vergentem, nonnunquam videntur sibi aqua calida per omnes artus derepentè perfundi, venter præcordiaque flatibus tument, nunc faciei pallor, nunc rubor præcedit, inordinatus linguæ motus, oblivio, tristitia, animi in constantia, infestant ægros insomniis turbulentis, offenduntur oculis caligantibus tenebræ, aliis è contra splendores scintillæ, muscæ & nubeculæ observantur. Fortioris Epilepsix signum Pathognomo-

gnomonicum est spuma oris, quæ in leviore haud apparet, cum tanta nervorum vellicatio aut concussio non sit, ut illa exprimi possit, cum illa ut plurimum sit crassa admodum viscida atque glutinosa; sensibus orbatus, subito in terram corruit, nunc quædam nunc multæ convelluntur corporis partes, hic manus habet clausas, ille ingyrum agitur hic curstat, ille sedet, oculos invertunt, pectori maxillam allidunt, dentes non nunquam inter se colliduntur claudunturque, ut extremum ægri incurrant suffocationis periculum, quidam vociferantur, aliis supervenit dentium stridor, stertor, Urinæ, fœcum, seminis involuntaria excretio, satis de Diagnosticiis confere nunc me ad Prognostica.

X X I.

De morbi hujus eventu, solliciti ægrotantis vota jam explere oportet, omnis itaque Epilepsia est periculosa curatque difficilis, si quæ justo diutius duraverit creberrimis insultibus miseros post liminò invadit. Etenim tubuli cerebri adeo laxantur & disponuntur paroxysmorum frequentia, ut particularum istiusmodi heterogenearum incursum facile pateant, perfosso jam aggere remotisque repagulis. Non nunquam adeo atrociter hæc furia concutit ut irritis etiam optimis remediis repente intereant. Idicopathica plus periculi alit quam Sympathica, Hæreditaria nunquam vel rarissime curationem admittit. Quo diutius protrahitur paroxysmus eo deterior indicatur morbus.

X X I I.

Ante pubertatem quæ contingit curam adhuc admittit, post annum verò vigesimum quintum fidissimus erit ad necem usque comes, uti etiam Clarissimus atque Experientissimus Medicorum Hippocrates aphorismo quadragesimo quinto sectione secunda inquit *à comitiali morbo juvenes mutatione potissimum etatis & regionum & victuum liberationem accipiunt*, & sectione quinta aphorismo septimo *Epilepsia, quibus ante pubertatem contingit mutationem recipi: quibus post vigesimum verò quintum annum eos ferè comiatur ad mortem usque*, quamquam exempla non nullorum
annum

annum vigesimum quintum jam egressorum & tamen feliciter curatorum passim apud Authores prostant.

XXIII.

Quo ad indicationes sanguis tenax viscidus incidendus & attenuandus, acidus corrosivus acris emendandus, ut sanguis suam debitam perticularum mixtionem dispositionem atque consistentiam recipiat, quo actiones ritè peragi possint, nunc ad curam ipsam me accingam.

XXIV.

Alia itaque cura adhibenda erit in paroxysmo & alia extra paroxysmum, in paroxysmo conveniunt volatilia graveolentia naribus admota, si os aperiri possit, quod arctissime claudi solet, antepileptica ab Authoribus, (eorum nempe quæ longior usus approbavit numerum:) locum habent. Pro sunt etiam frictiones, clamores & quidem sui nominis, oris apertio cochleari ligneo ne linguam præmordeant, illinitiones, temporum, carporum, cranii circa futuras, præcipuè coronalem.

XXV.

Cura extra paroxysmum ex-triplici hauritur fonte, nempe ex fonte Chirurgico Pharmaceutico atque Diætetico. Fons Chirurgicus primo suppeditat venæ sectionem, quæ ut à non nullis commendetur, attamen ab aliis culpatur. Secundo cucurbitulas atque vesicatoria quæ locum inveniunt ubi in parte aliqua solida digito, pollice & cæteris causa mali-hæret. Tertio cauteria & actualia & potentialia atque Trepanum quæ ego hic in tali morbo non magnifacio, quia aliquando famam & existimationem prostituunt. Fons pharmaceuticus suggerit omnia alcalia volatilia, fixa spirituosâ, salia volatilia oleosa, terrestria acidum vitiosum absorbentia blandæque per diaphoresin particulas heterogeneas exsanguine excludentia, sunt itaque terrea alcalia, uti cranium humanum non sua sed violenta morte perrepti, corallia rubra: Bezoar orient. & occident. Unicornu marinum & fossile, cornu cervi, succinum, pulvis secundinæ humanæ etiam, mineralia

lia uti cinabaris nativa & antimonii indeque paratum specificum Cephalicum. Egregium hoc medicamentum omnibusque idcirco practicis commendatissimum.

Formula sunt sequentes

℞. Pulv. corall. rubr.
cranij. human.
granor. peonie an. ℥j.

Misce & fiat pulvis subtilissimus qui detur in tribus vicibus, mane, meridie, & vesperi, cum aliquo brodio vel aqua appropriata

vel

℞. Cinab. antimonii ℥ss.
unic. foss.
sal. volat. cc.
ungul. alc. an. ℥j.

M. D. S. pro ii dos.

Sequentem pulverem summis in coelum laudibus extollunt.

℞. Cinab. Antimonii ℥ss.
unic. foss. ℥ij.
C. Cerv.
Visc. quercin. an. ℥j.
Terr. sigill.
Cran. human. ppt. an. gr. xv.
Margarit. ppt.
Lap. Smaragd.
cinamom.
croc. an. ℥j.

Misce & fiat pulvis subtilissimus cujus dosis ℥ij.

Aliud Antepilepticum Thomas Bartholinus habet.

℞. Cranij. human. sem. peon. an. g. x. succ. alb. g. viij.
Aur. hared. g. ij. margarit. prapt. corall. an. g. v.
samb. cort. ex salic. nati an. gr. x. castorii gr. iij.
pulv. calend. gr. x.

M. f. pulvis pro una vel 2 dos. in aqua cinamomi vel florum

Tilia exhibendus.

Vinum

I N A U G U R A L I S. ii

Vinum medicatum sequens laudant Medici non infimi subfellii

℞. *Herb. Ruthe, salvia, lavendul, anth. an. mj. limat.*
Chalyb. ℥ij. macis, cariophyllorum, cinamoi. an. ℥j. cort. citr. ℥j.
Vin. opt. q. s. Misce fiat vinum medicatum sumatur inde
liberalis haustus in prandio & cena.

Singulis mensibus bis vel ter pro re-nata sequentem pulve-
 rem mercurialem in usum voces.

℞. *Merc. dulc. gr. xv. cinab. nativ. succ. alb. an. ℥℥. Arcan.*
duplicat. gr. viij. castor. gr. iij. ol. still. rorism.
ol. st. cochl. an. gt. ij. m. D. S. pulvis. pro ij. dof.

Horis vespertinis 15 sequentium pillularum absorbeant.

℞. *Theribinth. venet. ℥j. Bals. peruv. ℥℥. sapon. venet. ℥j.*
Castor. Camph. an. ℥j. laud. op. gr. iij. m. f. pill. parva dentur
ad scar. & serventur usui.

X X V I.

Cæterum prudentiæ est omni ope niti ne acidum vitiosum
 inprimis viis coacervetur, quod si ad massam sanguineam
 delatum in grata huic malo alimenta ministraret. Itaque
 æger quandoque absorbentibus & aliquando Vomitorio uti
 poterit v. g. absorbens seq.

℞. *Vitriol. mart. ℥j.*
Ocul. 69. ℥℥.

M. detur in charta, pro una vice

Vel.

Vomitorium seq.

℞. *Tartari Emet. g. v.*

Antimon. diaph.

Sacc. alb. an. ℥℥.

Misce & f. Pulv. subtiliss. detur in charta pro una vice assu-
 matur in-cerevisia calida.

Sudorifera, ut in aliis sic in hoc morbo præsentaneam opem
 ferre possunt, itaque tale sudoriferum singulis septimanis
 bis vel ter repeti potest in lectulo.

Ut

℞. *Bezoard. mineral. ℥j.*

sal. volat. Corn. Cerv.

B 2

succ.

succ. an. ℥℥.
camph.
cinabr. nativ.
croc. an. gr. vj.
Theriac. Cœlest. gr. iij.

M. D. ad usum, superbibatur largissimus potus Thee vel
 Herb. Betonic. ut eo melius sudor excutiatur vel ejus loco
 Decoct. rad. chinæ & falsæ,

X X V I I.

Nunc ad tertium fontem me accingo nempe ad fontem
 Diæticum, si ullibi certè hic ratio vivendi multum valet,
 nam acida, falsa, fumo indurata immatura, viscida, cruda
 hic non bene olent, sed facile malum hoc reiterant, etiam
 animi pathemata, ut tristitia, ira, terror, timor, nimia vi-
 gilia atque Venus valdè nocent. Sed è contra cibus levis
 multumque salis volatilis habens bene convenit, uti &, aer
 ferenus & exercitationes corporis & animæ sed quidem mo-
 deratæ. Post omnia nunc examinata & explicata (secundum
 meam opinionem) hic subsisto & finem impono itaque soli
 Tri-Uno sit laus honos & gloria in secula seculorum pro
 omnibus suis in me allatis beneficiis!

C O R O L L A R I A.

- I. Non dentur cibi, qui certa quadam & peculiari vi Epilepsiam
 excitare possunt.
- II. Sinapi & cepe in Epilepsia non sunt culpanda.
- III. Anseres, cum piscibus vescantur & in aqua locisque paludosis
 vivere ament, in hoc morbo sunt relinquendi.
- IV. Saccharata Epilepticis nocent.
- V. A nimio coitu malum hoc provocatur.
- VI. Hepar Hircinum more nostro paratum, non occulta vel pe-
 culiari, sed nota & manifesta vi hoc malum vel parit vel pro-
 vocat.

F I N I S.